

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.1.43.2017.HF

Warszawa, 04 stycznia 2018 r.

**Pani
Elżbieta Łastowska
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Skórcu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 20, 22-24 listopada 2017 roku kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Przedmiotem kontroli był stan zatrudnienia i kwalifikacje zatrudnionej kadry, prawidłowość przyznawania zasiłków stałych oraz sposób kierowania do domów pomocy społecznej i ustalanie odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej z uwzględnieniem działań podejmowanych w celu ustalenia możliwości partycypacji w kosztach pomocy osób zobowiązanych do jej udzielania.

W związku z kontrolą, której szczegółowe wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 27 grudnia 2017 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W czasie kontroli stwierdzono, że spełnia Pani wymagania dotyczące wykształcenia i doświadczenia zawodowego, określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, posiadając wymagany ustawowo staż pracy w pomocy społecznej, dyplom ukończenia studiów wyższych oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Osoby zatrudnione na stanowiskach starszego specjalisty pracy socjalnej posiadają uprawnienia do wykonywania zawodu na podstawie art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą ustalanie uprawnień do pomocy w formie zasiłku stałego odbywało się na wniosek strony. Prowadząc postępowania ustalające uprawnienia świadczeniobiorców każdorazowo sporządzano wywiady środowiskowe. Były one przeprowadzane w terminach określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. W wywiadach zawarte były informacje dotyczące sytuacji rodzinnej, materialnej i zdrowotnej świadczeniobiorców, a także informacje dotyczące prowadzonej pracy socjalnej.

Do wywiadów środowiskowych dołączone były zaświadczenia o dochodach, oświadczenia o stanie majątkowym, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i inne dokumenty konieczne do ustalenia sytuacji życiowej osób korzystających z pomocy. Pomoc finansowa w formie zasiłków stałych przyznana została osobom pełnoletnim z powodu całkowitej niezdolności do pracy – zgodnie z art. 37 ustawy o pomocy społecznej. Świadczenia przyznano w prawidłowej wysokości, na okres ważności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Wszystkie osoby korzystające z zasiłków stałych spełniały kryterium dochodowe określone w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. W sytuacji, gdy osoba przebywała w rodzinie, zarówno dochód tej osoby, jak również dochód na osobę w rodzinie były niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Udzielona pomoc była zasadna.

Zasiłki stałe przyznane zostały na podstawie decyzji administracyjnych. Skontrolowane decyzje wydawano w terminach, o których mowa w art. 35 § 3 k.p.a. Zawierały one oznaczenie właściwego organu, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie, pouczenie. Sprawdzone decyzje podpisane były przez Panią z upoważnienia Wójta Gminy z podaniem imienia, nazwiska oraz zajmowanego stanowiska. Dokumentacja zawierała zwrotne potwierdzenia odbioru decyzji, zgodnie z art. 39 oraz art. 46 § 1 k.p.a.

Pracownicy socjalni podejmowali działania dotyczące ustalenia możliwości pomocy na rzecz świadczeniobiorców przez osoby do tego zobowiązane. W aktach sprawy znajdowały się wywiady środowiskowe przeprowadzone u osób, o których mowa w art. 103 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W kontrolowanym okresie Ośrodek skierował jedną osobę do domu pomocy społecznej na podstawie postanowienia sądu oraz rodzinnego wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego przez pracownika socjalnego szpitala, w którym przebywała osoba. W decyzji kierującej wskazany

był konkretny dom pomocy społecznej, do którego kierowana była osoba. Przy wyborze typu domu Ośrodek kierował się rodzajem schorzenia klienta oraz brał pod uwagę odległość domu pomocy społecznej od miejsca zamieszkania i możliwy termin umieszczenia. Wydana decyzja zawierała niezbędne elementy określone w Kodeksie postępowania administracyjnego. Ośrodek prawidłowo kompletował dokumentację stanowiącą podstawę rozstrzygnięcia sprawy.

Decyzje w sprawie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej zawierały oznaczenie właściwego organu, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie oraz pouczenie. W treści decyzji zawarto zapis o wysokości odpłatności wnoszonej przez mieszkańca domu, nie większej niż 70% jego dochodu, zgodnie z art. 61 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Gmina Skórzec pokrywała różnicę między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatą wnoszoną przez mieszkańców, zgodnie z art. 61 ust. 2 pkt 3 ustawy.

Decyzje podpisane były przez Panią z upoważnienia Wójta Gminy z podaniem imienia, nazwiska oraz zajmowanego stanowiska. Jedna osoba, za którą Ośrodek ponosił odpłatność przebywała w Domu Pomocy Społecznej w Pomiechówku, który nie jest prowadzony na zlecenie jednostki samorządu terytorialnego, jednakże wpisany jest do Rejestru domów pomocy społecznej woj. mazowieckiego. Odpłatność za pobyt w w/w domu ustalono na podstawie umowy zawartej pomiędzy DPS w Pomiechówku, a GOPS w Skórcu oraz osobą skierowaną do domu. Odpłatność wyliczona była w prawidłowych proporcjach, tj. 70 % swojego dochodu wnosi osoba, pozostałą kwotę Gmina Skórzec.

Dokumentacja zawierała wywiady przeprowadzone u osób zobowiązanych do alimentacji. We wszystkich sprawach Ośrodek kierował osoby wymagające tej formy wsparcia wyłącznie do domów pomocy społecznej, nie zaś do prywatnych placówek opiekuńczych.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku 3 osób (sprawa Pana M.C., Pana S.J. oraz Pana A.P.) pobierających zasiłki stałe oraz 6 osób (sprawa Pana W.G., Pana M.O., Pana S.Ś., Pani K.A., Pana M.G. oraz Pani C.R.) przebywających w domach pomocy społecznej aktualizacje wywiadów środowiskowych sporządzone były z przekroczeniem terminu określonego w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z cytowanym przepisem „w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych”.

2. Podstawa prawna decyzji ustalających prawo do zasiłków stałych nie była wyczerpująca w zakresie przepisów ustawy o pomocy społecznej. W decyzjach zmieniających, którym jednocześnie nadano rygor natychmiastowej wykonalności (nr: GOPS 4413.1.2017 z dnia 04.01.2017 r., GOPS 4413.139.2016 z dnia 15.06.2016 r. oraz GOPS 4413.582.2016 z dnia 12.12.2016 r.) w podstawie prawnej nie uwzględniono art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 108 k.p.a.
3. W decyzjach ustalających prawo do zasiłku stałego i jednocześnie prawo do składki zdrowotnej nie uwzględniono w podstawie prawnej przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1938 z późn. zm.).
4. W przypadku 4 postępowań na 24 skontrolowane (decyzje nr: **GOPS 4413.41.2017 z dnia 22.02.2017 r.**, **GOPS 4413.424.2016 z dnia 30.09.2016 r.**, **GOPS 4413.16.2016 z dnia 15.01.2016 r.** oraz **GOPS 4413.82.2017 z dnia 10.05.2017 r.**) stwierdzono, że początkowy okres przyznania świadczenia w formie zasiłku stałego ustalono niezgodnie z zapisami art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Zasiłki stałe zostały przyznane od dnia złożenia wniosku (za niepełny miesiąc), pomimo, że osoby nabyły uprawnienie do świadczenia za pełny miesiąc.
5. Analiza wybranych akt osób otrzymujących zasiłek stały wykazała, że we wszystkich sprawach Ośrodek nie udokumentował jednoznacznie ewentualnych uprawnień do otrzymywania świadczeń z systemu emerytalno-rentowego.
6. W 6 decyzjach: **Nr GOPS 4425.120.2015 z dnia 28.04.2015 r.**, **Nr GOPS 425.110.2016 z dnia 12.04.2016 r.**, **Nr GOPS 4425.125.2016 z dnia 25.04.2016 r.**, **Nr GOPS 4425.59.2017 z dnia 20.03.2017 r.**, **Nr GOPS 4425.109.2016 z dnia 12.04.2016 r.**, **Nr GOPS 4425.67.2017 z dnia 31.03.2017 r.** – nieprawidłowo wyliczono odpłatność osób za pobyt w domu pomocy społecznej. Ośrodek nie przestrzegał przepisu art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, że „zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne nie wpływa na wysokość tej odpłatności, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie”. Przy każdej zmianie średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca

- w domu pomocy społecznej wydawała Pani decyzje zmieniające odpłatność za pobyt w domu, pomimo, że kwota zmiany dochodu nie przekroczyła 10 % kryterium dochodowego.
7. Przy zmianie wysokości świadczenia lub zmianie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej w decyzjach zmieniających nie odnoszono się do decyzji pierwotnej, tj. decyzji na mocy której strona nabyła prawo do świadczenia lecz zmieniano ostatnią decyzję w sprawie, co jest niezgodnie z art. 155 k.p.a.
 8. Decyzja kierująca do domu pomocy społecznej oraz decyzje ustalające odpłatność za pobyt w domu nie zawierały potwierżeń odbioru przez osoby uprawnione, co było niezgodne z art. 39 k.p.a.
 9. W podstawie prawnej decyzji zmieniających wysokość odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej nie uwzględniono art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.
 10. W jednej sprawie (Pana M.C.) Ośrodek nie podjął działań określonych w art. 110 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej wobec osób zobowiązanych do alimentacji, pomimo, że osoby te nie wyraziły zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego.

Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Pani, jako Kierownik kontrolowanej jednostki.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Zapewnić przestrzeganie zapisu art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej w zakresie sporządzania aktualizacji wywiadu nie rzadziej niż co 6 miesięcy w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy.
2. W decyzjach ustalających prawo do zasiłku stałego oraz odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej powoływać dokładną podstawę prawną ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego.
3. Na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. w związku z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej wystąpić do właściwego samorządowego kolegium odwoławczego w sprawie stwierdzenia nieważności wydanych z rażącym naruszeniem prawa decyzji nr: **GOPS 4413.41.2017 z dnia 22.02.2017 r., GOPS 4413.424.2016 z dnia 30.09.2016 r., GOPS 4413.16.2016 z dnia 15.01.2016 r. oraz GOPS 4413.82.2017 z dnia 10.05.2017 r.** w przedmiocie zmiany okresu

- uprawnającego do przyznania zasiłku stałego. Niezwłocznie po otrzymaniu rozstrzygnięcia przez samorządowe kolegium odwoławcze podjąć wskazane działania i poinformować tutaj. Wydział przesyłając pełną dokumentację w sprawie (decyzje SKO i Ośrodka, dokumenty dotyczące prowadzonego postępowania).
4. Zapewnić przestrzeganie zapisów art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej przy ustalaniu sytuacji osób i rodzin ubiegających się o pomoc w formie zasiłku stałego w zakresie uprawnień do otrzymywania świadczeń z systemu emerytalno-rentowego.
 5. Na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. w związku z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej wystąpić do właściwego samorządowego kolegium odwoławczego w sprawie stwierdzenia nieważności wydanych z rażącym naruszeniem prawa decyzji nr: **Nr GOPS 4425.120.2015 z dnia 28.04.2015 r., GOPS 425.110.2016 z dnia 12.04.2016 r., GOPS 4425.125.2016 z dnia 25.04.2016 r., GOPS 4425.59.2017 z dnia 20.03.2017 r., GOPS 4425.109.2016 z dnia 12.04.2016 r., GOPS 4425.67.2017 z dnia 31.03.2017 r.** w przedmiocie zmiany wysokości odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Niezwłocznie po otrzymaniu rozstrzygnięcia przez samorządowe kolegium odwoławcze podjąć wskazane działania i poinformować tutaj. Wydział przesyłając pełną dokumentację w sprawie (decyzje SKO i Ośrodka, dokumenty dotyczące prowadzonego postępowania).
 6. Zgodnie z art. 155 k.p.a. odwoływać się w decyzjach zmieniających do decyzji ostatecznej, na mocy której strona nabyła prawo.
 7. Decyzje administracyjne doręczać stronie za potwierdzeniem odbioru, zgodnie z art. 39 k.p.a.
 8. Podejmować działania określone w art. 110 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej wobec osób zobowiązanych do alimentacji w przypadku, gdy osoby te nie wyrażają zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.) jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku niezgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy **w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej**

Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, **kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.**

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Wioletta Kucharska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Stanisław Kaliński
Wójt Gminy Skórzec